

Online Destek Hizmetlerin Covid-19 Nedeniyle Evde Kalan 25- 50 Yaş Aralığındaki Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin ve Annelerinin Yaşam Kaliteleri ve Fiziksel Aktiviteleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi

Prof. Dr. Dilara Fatoş ÖZER

İstanbul Kent Üniversitesi

Araştırmanın amacı online destek hizmetlerin Covid-19 nedeniyle evde kalan 25- 50 yaş aralığındaki zihinsel yetersizliği (ZY) olan bireylerin ve annelerinin yaşam kaliteleri (YK) ve fiziksel aktivite düzeyleri üzerindeki etkisini incelemektir. Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden deneysel, nitel araştırma yöntemlerinden ise gömülü teori yaklaşımı kullanılarak karma araştırma yöntemi izlenmiştir. Araştırmanın ZY olan katılımcılarının yaş ortalaması (DG: 31,77±5,74; KG: 32,01±4,5), annelerin ise (DG:56,0±10,0; 59,0±6,0) olarak bulunmuştur. Araştırmaya 92 ZY olan birey ve anneleri olmak üzere 184 kişi katılmıştır. Deney grubunda bulunan ZY olan katılımcılar 12 hafta, haftada üç gün, günde 60 dak. fiziksel aktive (FA) ve müzik etkinliklerine, anneler ise haftada bir gün, günde 80 dak. psikolojik danışmanlık programına katılmışlardır. Seçkisiz atama yöntemi ile ZY olan 40 katılımcı ve bu katılımcıların anneleri (40) deney, 52 katılımcı ve bu katılımcıların anneleri kontrol grubuna atanmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, anneler için “Kişisel bilgi formu” ve “WHOQOL-BREF Türkçe sürüm, ZY olan yetişkinler için “WHOQOL-BREF & Zihinsel Engellik Modülü, anneler ve ZY olan yetişkinler için “Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi” kullanılmıştır. Ayrıca online destek hizmetinin etkilerini derinlemesine anlamaya yönelik olarak annelerle odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Niceliksel verilerin normal dağılım gösteren iki grup karşılaştırmalarında Independent Samples t testi, normal dağılım göstermeyen iki grup karşılaştırmalarında ise Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren iki grup takipli ölçüm karşılaştırmaları Paired Samples testi, normal dağılım göstermeyen iki grup takipli ölçüm karşılaştırmaları ise Wilcoxon Signed Ranks testi kullanılarak yapılmıştır. Sonuç olarak deneysel çalışma sonrası ZY olan bireylerin; YK’ da psikolojik sağlık ve genel sağlıkta artış eğilimi, FA de ise değişim olmadığı; kontrol grubunda ise; YK’da değişim olmadığı, toplam ve hafif şiddette FA’da azalma olduğu saptanmıştır. Deneysel çalışma sonrası annelerin; YK’da sosyal ilişki alt boyutu dışında diğer tüm

boyutlarında ilerleme, FA'da değişim olmadığı; kontrol grubunda ise; fiziksel sağlıklarında düşüş, oturma sürelerinde artış olduğu tespit edilmiştir.